

ARBEIDSRET TEN

KJENNELSE

Avsagt: 13. mars 2026
Sak nr.: 25/35
Lnr.: AR-2026-6
Dommer: Eli Mette Jarbo

Saken gjelder: Begjæring om bevis tilgang

1. Næringslivets Hovedorganisasjon Advokat Lasse Gommerud Våg
Advokat Fredrik Punsvik

mot

1. Norsk Helikopteransattes Forbund Advokat Knut Marius Sture
2. Helikopter Service Teknikerforening Rettslig medhjelper advokat Vilde
Wassås Kveinå

KJENNELSE

- (1) Saken gjelder begjæring om bevistilgang i tvist om tariffstridig og ulovlig arbeidskamp.
- (2) **Bakgrunn for tvisten**
- (3) Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) tok ut stevning for Arbeidsretten 10. november 2025 mot Norsk Helikopteransattes Forbund (NHF) og Helikopter Service Teknikerforening (HST) med påstand om at medlemmer i HST hadde gjennomført ulovlige og tariffstridige aksjoner ved CHC Helikopter Service AS i perioden 5. juni 2025 – 10. juli 2025, at HST hadde oppfordret til og/eller ikke forsøkt å avverge eller avslutte aksjonene, og krav om erstatning.
- (4) I stevningen er det gjort gjeldende at det har forekommet en koordinert aksjon blant de ansatte i HST. Aksjonene skal ha kommet til uttrykk ved at de ansatte har motsatt seg overtidarbeid, deltakelse på kurs og ved nedleggelse av arbeid før arbeidstidens slutt. Formålet med aksjonene skal ha vært å utøve press overfor arbeidsgiver knyttet til tre konkrete tvister: opprettelse av stilling, uenighet om ulempetillegg og kriterier for beregning av ansiennitet ved internrekruttering.
- (5) NHF og HST innga tilsvaer 1. desember 2025. I tilsvaret bestrides påstandene fra NHO. Reduksjon i antall overtidstimer, avmelding fra kurs og situasjonen som førte til at ansatte forlot arbeidsplassen før arbeidstidens slutt var ikke et resultat av at de ansatte ønsket å presse frem løsning på tvister med arbeidsgiver. Det ble nedlagt påstand om frifinnelse og tilkjenning av sakskostnader.
- (6) **Bakgrunnen for begjæring om bevistilgang og behandlingen av den**
- (7) I stevningen provoserte NHO HST til å fremlegge nærmere angitt dokumentasjon. I tilsvaret ble provokasjonen besvart ved at det ble fremlagt tre dokumenter, mens det for den øvrige dokumentasjonen som var omfattet av provokasjonen ble anført at den ikke fantes eller at HST ikke hadde den i sin besittelse.

(8) I prosesskriv 29. januar 2026 ba NHO om rettens kjennelse om bevilgning. I etterfølgende prosesskriv mellom partene ble spørsmålet om bevilgning kommentert uten at man kom nærmere en omforent løsning. Det ble deretter avholdt et møte i Arbeidsrettens lokaler 4. mars 2026, hvor etter NHO fikk frist til 6. mars med å inngi prosesskriv med et mer konkretisert og presisert krav og nedleggelse av påstand. HTS fikk frist for merknader til 10. mars 2026.

(1) **NHOs krav om fremleggelse av skriftlig materiale**

(2) I prosesskriv 6. mars 2026 har *NHO* anført:

(3) NHO har i stevningen gjort gjeldende at det har foregått ulovlig arbeidskamp i form av overtidsnekt, kollektiv avmelding av kurs, og arbeidsnedleggelse, med formål å tvinge frem en løsning på en retts-/interessesvikt ved CHC Helikopter Service AS.

(4) NHO ba de saksøkte om å fremlegge dokumenter og korrespondanse som gjelder de tariffrettslige spørsmålene partene tvister om. Begjæringen ble senere ytterligere presisert i NHOs prosesskriv av 29.01.2026 og 20.02.2026.

(5) Saksøkte har anført at det ikke kan kreves fremlagt dokumentasjon om interne forhold fra en annen tariffpart, fordi dette vil innebærer et uforholdsmessig inngrep i foreningens interne organisasjonsarbeid og organisasjonsfriheten etter EMK og Grunnloven. Dette kan klart ikke føre frem.

(6) Plikten til å fremlegge dokumentasjon som kan ha betydning for saken gjelder også i saker for Arbeidsretten, jf. arbeidstvistloven § 48 sjette ledd. Unntak følger av arbeidstvistloven § 48 femte ledd, som viser til tvisteloven § 22-9 om bevisfritak, samt eventuelt ved analogisk anvendelse av andre bevisforbudsregler i tvisteloven kapittel 22. Arbeidsretten har tidligere lagt til grunn at plikten til fremleggelse gjelder selv om det er tale om interne dokumenter, jf. ARD-2012-267.

(7) Saksøkte har videre anført at NHOs begjæring er for uspesifisert og vidtrekkende, jf. tvisteloven § 26-6. Til dette bemerker NHO at den opprinnelige begjæringen er vesentlig mindre omfattende enn det som ble

godtatt i ARD-2012-267. NHO har kun bedt om fremleggelse av dokumenter og korrespondanse som omhandler de konkrete spørsmålene partene tvister om, og for en begrenset tidsperiode.

- (8) Saksøkte har videre vist til HR-2019-997-A. Denne er klart ikke sammenlignbar. Det var i den saken tale om 91 omfattende bevispålegg som ifølge den sakkyndige for Høyesterett måtte ha leid inn ekstern bistand for å besvare, ville ta minst 12 måneder og 10 årsverk å besvare og koste 11,7 millioner kroner.
- (9) NHO vil videre fremheve at saken gjelder skjult ulovlig arbeidskamp. Vurderingen av om slik arbeidskamp har forekommet, vil nødvendigvis bero på en konkret og helhetlig gjennomgang av hendelsesforløpet, herunder intern korrespondanse som i utgangspunktet ikke var ment for andres innsyn. Det ligger i sakens natur at en skjult ulovlig arbeidskamp ikke vil bli erklært offentlig utad. For at saken skal bli fullstendig opplyst og retten få tilgang til det samlede bevisbildet, må retten derfor gis adgang til å vurdere også dokumentasjon som er utarbeidet eller formidlet i tiden før og etter den perioden saksøker anfører at det foregikk ulovlige aksjoner. Slik dokumentasjon kan belyse planlegging, koordinering og utvikling over tid, og er derfor sentral for rettens bevisvurdering.
- (10) NHO har ingen tillit til at saksøkte selv er i stand til å foreta en tilstrekkelig vurdering av dokumentenes relevans for tvistetemaet. Det vises til at HST i tilsvaret hevdet at all etterspurt korrespondanse er fremlagt. Dette uten å nevne e-post som ble sendt 16. juni 2025 fra HST til formennene som omhandler alle tvistetemaene og hvor det attpåtil vises til et konfliktfylt forhold på arbeidsplassen:
- "Det dårlige samarbeidsklimaet skyldes at vi opplever disse personene som krevende å samarbeide med, og at de ikke respekterer oss som likeverdige part i en tariffavtale." (inntatt som bilag 1 til NHOs prosesskriv 29.01.2026).**
- (11) For ytterligere å spesifisere begjæringen og derved forenkle arbeidet med å fremskaffe slike bevis, vil NHO begrense den tidsmessige avgrensningen til og med 20. august 2025, som er samme dag det ble signert uenighetsprotokoll vedrørende ulempetillegget. Begjæringen begrenses videre til dokumentasjon utarbeidet av, eller sendt til eller fra, navngitte

styremedlemmer i foreningen, og som omhandler de konkrete forholdene partene tvister om.

(12) NHO har nedlagt følgende påstand:

1. Helikopter Service Teknikerforening plikter, senest syv dager etter rettens kjennelse, å bevirke fremleggelse av alle e-poster, tekstmeldinger, og annen skriftlig korrespondanse, meddelelser eller kommunikasjon, notater, referater, og oppsummeringer, som er utarbeidet av og/eller sendt fra eller til ett eller flere av styremedlemmene i Helikopter Service Teknikerforening, A, B, C, D, E, i perioden 01. april 2025 til 20. august 2025, som helt eller delvis omhandler arbeidstid, overtid, kursavvikling eller bemanningssituasjonen i selskapet. Pålegget omfatter også korrespondanse som måtte være slettet, men som likevel kan la seg gjenopprette.

(13) I prosesskriv 10. mars 2026 har *HST* anført:

(14) Rammen for saken er NHOs påstand om at HST-medlemmer gjennomførte ulovlige og tariffstridige aksjoner i perioden 5. juni – 10. juli 2025, og at HST «har opptrådt tariffstridig og ulovlig ved å oppfordre og/eller ikke med alle tilgjengelige midler søkt å avverge eller avslutte slike aksjoner».

(15) Selv om saksøkte nå har avgrenset bevisprovokasjonene noe, fremstår provokasjonene som svært omfattende samtidig som de er inngripende i fagforeningens virksomhet. Provokasjonene fremstår mer som såkalt «discovery» enn dokumentfremleggelse i henhold til tvistelovens/ arbeidstvistlovens bestemmelser. Dette ligner en generell kartlegging av foreningens indre liv mer enn et målrettet beviskrav knyttet til den konkrete påstanden. Så lenge saksøker ikke kan peke på konkrete holdepunkter i form av en kjent melding eller bestemt utsagn med angivelse av tid eller sted, bør Arbeidsretten avvise begjæringen, eller i det minste avgrense fremleggelsen betydelig. De saksøkte erkjenner at begjæringen ikke omfattes direkte av bevisfritaksbestemmelsene i tvisteloven, men slik påstanden i saksøkers prosesskriv 6. mars er utformet, kan den ikke tas til følge.

(16) Saksøkers omfattende begjæring, og omfanget av hva som pålegges fremlagt, må også vurderes i forhold til EMK art. 11 sett i sammenheng med ILO 87 og 98. I ARD 2012-267 ble disse bestemmelsene ikke behandlet. EMK art. 11 verner fagforeningers effektive funksjon og autonomi. EMD har understreket at rettighetene må være “praktiske og effektive”, og at inngrep må være proporsjonale. Et pålegg som i praksis gir arbeidsgiver innsyn i

løpende intern styredialog, uformelle drøftelser og individuell medlemskontakt/henvendelser, kan gi en klar nedkjølende effekt på fagforeningsarbeid. Medlemmer/tillitsvalgte vil vegre seg for å kommunisere fritt med/innenfor foreningen dersom alt kan kreves utlevert i ettertid til motparten i en tvist.

- (17) Det erkjennes at EMK art 11. ikke i seg selv hjemler bevisfritak, men prinsippet om, og vernet av, effektiv fagforeningsvirksomhet og fagforeningens autonomi tilsier at dette må vektes mot saksøkers anførte bevisbehov. Slik begjæringen er formulert framstår den som et inngrep etter EMK art 11. Saksøker begjærer blant annet framlagt løpende styredrøftelser og to-veis kommunikasjon med enkeltmedlemmer. Som tolkningsmoment for rekkevidde av EMK art. 11 vises til ILO 87 (art. 3) som understreker organisasjoners rett til å styre sin virksomhet uten inngrep. Av prinsippet om organisasjonsfrihet følger hensynet til å skjerme indre beslutningsprosesser og fri intern debatt. At ILO 87 (og 98) er tolkningsmomenter til støtte for EMK art. 11 følger eksempelvis av EMDs metode i avgjørelsen i *Demir og Baykara vs Tyrkia* (ECHR 12. Nov 2008).
- (18) Et pålegg om bevisfremleggelse kan under ingen omstendigheter gå lenger enn til framleggelse av styreprotokoller/vedtak, i den utstrekning slik finnes, om arbeidstid, overtid, kursavvikling eller bemanningssituasjonen, samt eventuelle rundskriv/utsendelser til medlemmene om samme temaer. Videre må et eventuelt pålegg om bevisfremleggelse være avgrenset til kommunikasjon der styret (eller navngitte styremedlemmer) uttrykkelig oppfordrer/instruerer medlemmene til ikke å ta overtid, ikke delta på kurs, eller nedlegge arbeidet.
- (19) Når det gjelder tidsperioden for en eventuell bevisfremleggelse må denne avgrenses til perioden 1. juni – 10. juli 2025. Kommunikasjon etter 10. juli 2025 kan ikke under noen omstendigheter tjene som bevis for at HST oppfordret og/eller ikke med alle tilgjengelige midler søkte å avverge eller avslutte ulovlige og tariffstridige aksjoner. Likeledes er dokumentasjon fra tiden opptil to måneder før oppstart av den påstått ulovlige og tariffstridige aksjonen ikke «av betydning for den avgjørelse som skal treffes», jf. tvisteloven § 21-7 (1).

(20) **Arbeidsrettens merknader**

- (21) Etter arbeidstvistloven § 48 sjette ledd kan retten pålegge «enhver å fremlegge dokumenter, forretningsbøker og andre bevis som vedkommende har rådighet over.» Dette vil også omfatte elektronisk lagret materiale, på samme måte som etter tvisteloven kapittel 26. Det er et alminnelig utgangspunkt at tvistelovens regler får tilsvarende anvendelse for Arbeidsretten så langt de passer og ikke strider mot bestemmelser i arbeidstvistloven, jf. arbeidstvistloven § 34 sjette ledd.
- (22) Bestemmelsen om adgang til å pålegge enhver å fremlegge dokumenter mv. i saker for Arbeidsretten må ses i sammenheng med rettens ansvar for å sørge for at saken blir fullt opplyst, jf. arbeidstvistloven § 48 første ledd. Arbeidsretten finner også grunn til å minne om den sannhets- og opplysningsplikt som påhviler partene i den alminnelige prosesslovgivning, jf. tvisteloven § 21-4. Det vil si at partene må opplyse om viktige bevis som den andre parten ikke har hånd om, og som det ikke er grunn til å regne med at motparten er kjent med. Dette gjelder uten hensyn til om beviset er til støtte for parten selv eller for motparten. På den andre siden må også spørsmålet vurderes i lys av tvistelovens § 21-7 om alminnelige begrensninger i retten til å føre bevis.
- (23) Spørsmålet om det er nødvendig å gi pålegg om fremleggelse av bevis må vurderes på grunnlag av tvistetema i saken.
- (24) Tvisten gjelder spørsmål om erstatningskrav for tariffstridig og ulovlig aksjon (annen arbeidskamp). NHO gjør gjeldende at de ulovlige aksjonene har pågått over tid for å fremtvinge løsning på retts- og interessedvister ved CHC Helikopter Service AS. Søksmålet er tidsmessig begrenset til 5. juni 2025 – 10. juli 2025.
- (25) Påstandsgrunnlaget er knyttet til at det har forekommet en koordinert aksjon blant de ansatte for å utøve press på arbeidsgiver i form av overtidsnekt, avmelding fra kurs og arbeidsnedleggelse. Spørsmålet er om de dokumenter som kreves fremlagt kan tjene som bevis for at det er gjennomført en slik koordinert aksjon.
- (26) NHO har nedlagt påstand om fremleggelse av all kommunikasjon, herunder slettet korrespondanse som lar seg gjenopprette, utarbeidet av eller sendt

mellom nærmere angitte styremedlemmer i HST som «helt eller delvis omhandler arbeidstid, kursavvikling eller bemanningssituasjonen i selskapet.» «All kommunikasjon» omfatter «e-poster, tekstmeldinger, og annen skriftlig korrespondanse, meddelelser eller kommunikasjon, notater, referater, og oppsummeringer».

- (27) Arbeidsretten legger i utgangspunktet til grunn at dokumentasjonen som kreves fremlagt kan være relevant for sakens tema. Slik begjæringen er utformet vil det imidlertid også være en mulighet for at fremleggelsen vil kunne gi informasjon som er irrelevant. Selv om påstanden er noe begrenset både innholdsmessig og tidsmessig i forhold til bevisprovokasjonene i stevningen, er den likevel fortsatt nokså omfattende og lite spesifisert. Det vil være tidkrevende for saksøkte å hente frem og gjennomgå dokumentasjonen som begjæringen omfatter.
- (28) Det er allerede fremlagt mye dokumentasjon i saken, både fra saksøker og saksøkte. Saksøkte har i tilsvaret til en viss grad besvart provokasjonen og for øvrig anført at de ikke har tilgang til ytterligere dokumentasjon. Dette er gjentatt i senere prosesskriv og også i møtet som ble gjennomført i Arbeidsretten.
- (29) I prosesskriv 29. januar 2026 fra NHO anføres det at HST har tilbakeholdt bevis og som støtte for dette legges det frem en e-post som NHO mener er relevant, men som ikke er fremlagt av HST. HST bestrider dette i prosesskriv 20. februar 2026, og anfører at den aktuelle e-posten ikke ble ansett for relevant, og dermed ikke fremlagt. I prosesskriv fra HST 23. februar 2026 bestrides på nytt at det har vært noen bevisst unnlattelse av å fremlegge bevis. HST viser i den sammenheng til at det ble sendt over en rekke dokumenter til NHO allerede 11. juli 2025, og at det ble sendt ytterligere dokumentasjon i e-poster til NHO 16. og 17. september 2025.
- (30) Begjæring om bevis tilgang gjelder kommunikasjon utarbeidet av eller sendt mellom navngitte personer. Fire av de fem personene begjæringen gjelder skal avgi vitneforklaring i saken, og saksøker, saksøkte og retten får anledning til å høre og stille spørsmål til vitnene. Som avklart i møtet i Arbeidsretten 4. mars 2026, vil vitnene i saken bli avhørt enkeltvis, jf. tvisteloven § 24-6 første ledd, og vil dermed ikke kunne følge

forhandlingene, slik vanlig praksis i Arbeidsretten er. Dette må også få betydning i rettens avgjørelse om bevistilgang.

- (31) Slik saken ligger an er det usikkert hvor mye nytt begjæringen om bevistilgang kan bringe, som ikke kan bevises på annen måte. Det vil være arbeids- og tidkrevende å fremskaffe dokumentasjon i så stort omfang som begjært. Hovedforhandlingen er berammet til 14. – 17. april 2026. Av hensyn til påsken er sluttinnleggsfristen satt til 27. mars 2026. Selv om saksøkte ble gitt frist til å hente frem og fremlegge dokumentasjon i henhold til saksøkers påstand, vil man kunne komme i en situasjon der det blir nødvendig å omberamme hovedforhandlingen.
- (32) Etter en samlet vurdering har Arbeidsretten kommet til at begjæring om bevistilgang ikke tas til følge.

SLUTNING

Begjæring om bevistilgang tas ikke til følge.

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Rett utskrift bekreftes: